

เค้าโครงรายวิชา (Course Syllabus) ประจำปีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566
 รหัสวิชา/ชื่อวิชา CD311 แนวคิดและกระบวนการพัฒนาชุมชน
 Section 9000/01 (3 หน่วยกิต)
 หลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต)

1. อาจารย์ผู้สอน/ผู้รับผิดชอบรายวิชา พร้อมข้อมูลการติดต่อ

ช่องทางสื่อสารการเรียนการสอน	อาจารย์ผู้สอน/ผู้รับผิดชอบรายวิชา พร้อมข้อมูลการติดต่อ	
	Sec./gr.	9000/01
	อาจารย์ผู้บรรยาย	อาจารย์เทียนชัย สุริมาศ
	โทรศัพท์	086-388-4274
	e-mail	thian.su@tu.ac.th
	สถานที่ติดต่อ/ ห้องพัก	SW704

2. วันและเวลาบรรยาย

ศูนย์รังสิต ทุกวันพุธ	เวลา 13:30 – 16:30 น.
ห้องบรรยาย	สค.310 อาคารคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ศูนย์รังสิต
วันสอบ	
สอบกลางภาค วันพุธ ที่ 4 ตุลาคม พ.ศ.2566	เวลา 14.30 – 16.00 น.
สอบปลายภาค วันพุธ ที่ 20 ธันวาคม พ.ศ.2566	เวลา 09.00 – 12.00 น.

3. จุดมุ่งหมายของรายวิชา Purposes of the course

- 1) เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับแนวคิด/ทฤษฎีในงานพัฒนา
- 2) เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับปรัชญา แนวคิด หลักการและเป้าหมายของการพัฒนาชุมชนบนฐานคิดแบบองค์รวมและบูรณาการในการปฏิบัติการให้เกิดมั่นคงและยั่งยืน
- 3) เพื่อให้ นักศึกษาเข้าใจโครงสร้างและลักษณะของชุมชนกับการพัฒนาในยุคต่าง ๆ
- 4) เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำความรู้เชิงปรัชญา แนวคิด ทฤษฎีมาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน และมีความสามารถปฏิบัติการพัฒนาชุมชนที่ทำทนายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. แนวสังเขปการบรรยาย Course Description

ภาษาไทย

ชุมชนและความเป็นชุมชน พลวัตแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในยุคต่าง ๆ และวิธีการปฏิบัติการพัฒนาชุมชนที่ทำทนายในอนาคต และสอดคล้องกับฐานคิดแบบองค์รวมและบูรณาการในการปฏิบัติการให้เกิดมั่นคงและยั่งยืน (มีการศึกษาดูงาน)

ภาษาอังกฤษ

This course brings an introduction to the community development field, highlighting community development theories and practices. This course will provide the history of community development and the meaning of key concepts, including "community" and "development". It includes field study to bring local community experiences to the class debate. The course will also debate the future of community development under holistic and integrated approaches in the challenging world.

5. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังระดับรายวิชา

คุณธรรม จริยธรรม					ความรู้			ทักษะทาง ปัญญา			ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล และความ รับผิดชอบ			การวิเคราะห์ การสื่อสาร และการใช้ เทคโนโลยี สารสนเทศ			ทักษะการปฏิบัติทาง วิชาชีพ			
1	2	3	4	5	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	3	4
		●	●			●		●				●	●			●			●	

1. คุณธรรม จริยธรรม

1.1 ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

1.1.1 มีความเข้าใจและตระหนักเกี่ยวกับจริยธรรมทางวิชาชีพ จริยธรรมทางวิชาการ มีศีลธรรมอันดี บทบัญญัติทางกฎหมายและจิตอาสาเป็นเครื่องชี้นำการปฏิบัติงาน

1.1.2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้ง และสามารถจัดการความขัดแย้งบนฐานหลักการและจริยธรรมทางวิชาชีพ

1.1.3 ตระหนักถึงและเคารพในความหลากหลายของมนุษย์และคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและความเป็นธรรมทางสังคม

1.1.4 ปกป้องสิทธิของกลุ่มผู้ใช้บริการระดับต่างๆ ตลอดจนขจัดอคติในการปฏิบัติงานกับกลุ่มผู้ใช้บริการที่แตกต่างหลากหลาย

1.1.5 ยึดถือหลักการมีส่วนร่วมของผู้ใช้บริการ ครอบครัว สหวิชาชีพ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ในการปฏิบัติงาน

1.2 กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

1.2.1 สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการเรียนการสอนและกิจกรรมในทุกวิชา

1.2.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม เช่น กิจกรรมค่ายอาสาคุณธรรม กิจกรรมตักบาตรทำบุญ และปฏิบัติธรรม กิจกรรม การเสวนาคุณธรรมจริยธรรมของนักสังคมสงเคราะห์และนักสวัสดิการสังคม เป็นต้น

1.3 กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

1.3.1 ประเมินจากพฤติกรรมการเรียนการสอน เช่น การตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ การแสดงออก และแนวความคิดที่สะท้อนทั้งจากข้อเขียน และการอภิปรายถกเถียงทางวิชาการ

1.3.2 ประเมินจากการฝึกภาคปฏิบัติสนาม โดยการประเมินทั้งจากอาจารย์ประจำวิชา ผู้ร่วมฝึกภาคปฏิบัติ และอาจารย์นิเทศงานภาคสนาม

2. ความรู้

2.1 ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

2.1.1 มีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิดทางสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอันเป็นพื้นฐานของการปฏิบัติงานทางสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม

2.1.2 มีความรู้ในวิชาการสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคมที่จะช่วยให้เกิดการปฏิบัติงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะนักสังคมสงเคราะห์ระดับปฏิบัติการทั่วไป (Generic Social Workers)

2.1.3 มีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและระบบบริการ สวัสดิการ ในระดับสากล ภูมิภาค ประเทศ และท้องถิ่น

2.2 กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

2.2.1 จัดการเรียนการสอนในลักษณะของการบรรยาย ศึกษาค้นคว้าทำรายงาน

2.2.2 การเรียนรู้จากสถานการณ์ที่เป็นจริงภายนอกชั้นเรียน การอภิปรายทางวิชาการ (Discussion)

2.2.3 การฝึกปฏิบัติภาคสนาม เพื่อนำความรู้ภาคทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ และเป็นการฝึกจากประสบการณ์จริงที่นำมาประยุกต์ร่วมกันระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาและภาคีที่เกี่ยวข้อง

2.3 กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

2.3.1 การประเมินการเรียนรู้ด้านความรู้จากสอบข้อเขียน การจัดทำรายงาน การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

2.3.2 การฝึกปฏิบัติภาคสนาม

3. ทักษะทางปัญญา

3.1 ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

3.1.1 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์

3.1.2 สามารถสืบค้น แยกแยะ ประเมิน บูรณาการ และสังเคราะห์ความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ทั้งที่ได้จากประสบการณ์ หรือการค้นคว้า วิจัย เพื่อประโยชน์ในกระบวนการแก้ไขปัญหาสังคม

3.1.3 สามารถวิเคราะห์และประเมินการปฏิบัติงานของตนเองได้อย่างไม่ลำเอียง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง และการปฏิบัติงาน

3.2 กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

3.2.1 จัดการเรียนการสอนในลักษณะของการบรรยาย การศึกษาค้นคว้าทำรายงาน การ อภิปรายทางวิชาการ (Discussion)

3.2.2 การฝึกปฏิบัติภาคสนาม

3.3 กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

3.3.1 การประเมินการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญาจากการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

3.3.2 การสอบรายวิชา

3.3.3 การฝึกปฏิบัติภาคสนามและการถอดบทเรียนจากการฝึกภาคปฏิบัติ

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1 ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

4.1.1 ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์เชิงวิชาชีพกับผู้ใช้บริการ ผู้ร่วมงาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบงานอย่างเหมาะสม

4.1.2 มีวุฒิภาวะทางความคิดและอารมณ์ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อบุคคลอื่น
ต่องานที่ได้รับมอบหมายและต่อองค์กรและสังคม

4.1.3 ปฏิบัติงานโดยยึดหลักประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่งาน ผู้ใช้บริการ และสังคมเป็น
สำคัญ

4.2 กลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ
ความรับผิดชอบ

4.2.1 จัดการเรียนการสอนในลักษณะของการบรรยาย การศึกษาค้นคว้าทำรายงาน
การอภิปรายทางวิชาการ (Discussion) โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม/ทีม

4.2.2 การฝึกปฏิบัติภาคสนาม ทั้งในองค์กร และในชุมชน รวมทั้งการเก็บข้อมูลจาก
การสัมภาษณ์/สอบถาม โดยเน้นการสร้างสัมพันธ์ภาพกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง

4.3 กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ
รับผิดชอบ

4.3.1 การประเมินการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ
รับผิดชอบ จากพฤติกรรมแสดงออกของนักศึกษา เช่น การแบ่งงาน/ร่วมงานในการเรียนและการ
ค้นคว้าวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับนักศึกษา นักศึกษากับอาจารย์ นักศึกษากับบุคคลภายนอก และ
นักศึกษากับองค์กร/ชุมชน

4.3.2 การประสานงานกับบุคคล/หน่วยงาน/ชุมชนภายนอกในการวิจัย การเข้าร่วม
ประชุม/สัมมนาทางวิชาการ และการฝึกปฏิบัติภาคสนาม เป็นต้น

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.1 ผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี
สารสนเทศ

5.1.1 มีทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพขั้นพื้นฐานที่ช่วยใน
การวิเคราะห์ปัญหาสังคม หรือข้อมูลจากการค้นคว้าวิจัยที่จะช่วยในการจัดการกับปัญหาสังคมในระดับและ
รูปแบบต่างๆ ตลอดจนการพัฒนา วิชาชีพ วิธีการทำงาน คุณภาพบริการ องค์กรความรู้ และนวัตกรรม

5.1.2 สามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นและวิเคราะห์
ข้อมูล นำเสนองานและสื่อสารผลงานได้อย่างสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายและสภาพแวดล้อม

5.1.3 มีทักษะในการสื่อสารในการพิทักษ์สิทธิผู้ใช้บริการ ชุมชนที่มีความ
หลากหลายด้วยวิธีการติดต่อสื่อสารที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

5.2 กลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การ
สื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.2.1 จัดการเรียนการสอนในลักษณะของการบรรยาย การศึกษาค้นคว้าทำรายงาน
การ อภิปรายทางวิชาการ (Discussion)

5.2.2 การฝึกภาคปฏิบัติสนาม และการจัดประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
ระหว่างนักศึกษา คณาจารย์ และผู้ทรงคุณวุฒิ

5.3 กลยุทธ์การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร
และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5.3.1 การประเมินการเรียนรู้ด้านทักษะในการวิเคราะห์และการสื่อสารจากการ
อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการสอบรายวิชา

5.3.2 การฝึกภาคปฏิบัติและการสัมมนาโดยการประเมินอาจารย์ประจำวิชา และอาจารย์นิเทศงานภาคสนาม

6. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

6.1 ผลการเรียนรู้ด้านทักษะปฏิบัติทางวิชาชีพ

6.1.1 สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพทางวิชาชีพในการทำงานทั้งในระดับบุคคลและครอบครัว กลุ่ม และชุมชน

6.1.2 มีทักษะพื้นฐานในการรวบรวม บันทึก วิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำรายงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดหรือพัฒนาบริการ

6.1.3 สามารถจัดบริการหรือปฏิบัติงานระดับพื้นฐานให้กับผู้ใช้บริการทั้งในระดับบุคคลและครอบครัว กลุ่ม และชุมชน โดยใช้เครื่องมือและวิธีวิทยาทางสังคมสงเคราะห์

6.1.4 สามารถเป็นผู้ประสานงานในองค์กรสวัสดิการสังคมและการจัดโครงการสวัสดิการสังคม

6.2 กลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนาทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

6.2.1 จัดการเรียนการสอนโดยเน้นการบูรณาการองค์ความรู้ด้านสังคมสงเคราะห์ เข้ากับการฝึกภาคปฏิบัติสนาม การศึกษาวิจัย การฝึกทักษะการแก้ไขปัญหาด้านสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม ทั้งจากข้อเขียน การฝึกภาคปฏิบัติ

6.2.2 การจัดกิจกรรมต่าง ๆ การจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ เช่น การศึกษาดูงาน การเป็นอาสาสมัคร และกิจกรรมการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ชุมชนและสังคม เป็นต้น

6.3 กลยุทธ์การประเมินทักษะทางปฏิบัติทางวิชาชีพของผู้เรียน

6.3.1 การประเมินทักษะทางปฏิบัติทางวิชาชีพของผู้เรียนจากพฤติกรรมการแสดงออก การแสดงความคิดเห็น การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการสอบ

6.3.2 การถอดบทเรียนจากการฝึกภาคปฏิบัติและการเข้าร่วมกิจกรรมด้านสังคมสงเคราะห์และสวัสดิการสังคมและกิจกรรมเสริมสร้างจิตสำนึกสาธารณะ

6. กฎกติกา/เกณฑ์การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้

1. การจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษา 2/2566 เป็นการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนเต็มรูปแบบตามประกาศของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาจมีการเรียนการสอนออนไลน์หรือแบบผสมผสานในบางสถานการณ์ และหากมีสถานการณ์จำเป็น ให้ให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย ลงวันที่ 28 มิถุนายน 66 เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์และรูปแบบผสมผสานนักศึกษาทุกคนต้องใช้ชื่อและนามสกุลจริงในระหว่างเรียนออนไลน์ผ่านระบบ MST หรือระบบออนไลน์อื่น ๆ ตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา

2. นักศึกษาต้องเข้าชั้นเรียนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของการเรียนในชั้นเรียนทั้งหมด ทั้งนี้หากมีความจำเป็นที่ไม่สามารถเข้าเรียนได้หรือจะต้องเข้าเรียนล่าช้า ควรติดต่ออาจารย์ผู้สอนก่อนล่วงหน้าอย่างน้อย 2 วันทำการ หรือหากมีอาการป่วยต้องติดต่อ/แจ้งผู้สอนก่อนทางอีเมลหรือทางช่องทางการติดต่อที่กำหนดไว้ระหว่างผู้เรียนและอาจารย์ผู้สอน

3. นักศึกษาและผู้สอนควรที่จะต้องเคารพซึ่งกันและกัน รวมทั้งยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างโดยปราศจากอคติ

4. หากนักศึกษาประสงค์ที่จะทำการบันทึกการสอนไม่ว่าด้วยวิธีการใด ๆ ต้องแจ้งให้ผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียนทราบและยินยอมก่อนทุกครั้ง

5. การรับมอบหมายงานและการส่งงาน นักศึกษาจะต้องส่งผ่านระบบ MST ตามกำหนดระยะเวลาทุกครั้ง หากนักศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องส่งงานล่าช้าเนื่องด้วยสาเหตุจากข้อผิดพลาดของระบบออนไลน์ ขอให้นักศึกษาแจ้งแก่อาจารย์ผู้สอนทางอีเมล หรือทางโทรศัพท์หรือทางช่องทางการติดต่ออื่น ๆ ตามที่ได้ตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา โดยเร็วที่สุด มิเช่นนั้นจะถือว่านักศึกษาไม่ได้ส่งงานชิ้นนั้น หรือส่งงานล่าช้า

การวัดผล

การวัดผล คะแนนเต็ม 100 คะแนน ประกอบด้วย

1. รายงานถอดบทเรียนจากการดูงาน	10 คะแนน
2. บทความวิชาการ	20 คะแนน
3. Reflection (4 ครั้ง)	10 คะแนน
4. กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียน (สามารถขาด 3 ครั้ง)	10 คะแนน
5. สอบกลางภาค	20 คะแนน
6. สอบปลายภาค	30 คะแนน

รวม 100 คะแนน

7. หัวข้อการเรียนการสอน/แผนการสอน

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนการสอน/ สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
ครั้งที่ 1 วันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ.2566 เวลา 13.30-16.30 น.	แนะนำรายวิชาและภาพรวมการศึกษา วิชา พช 311 <ul style="list-style-type: none"> ▪ ทำความตกลงร่วมกันในเรื่องรูปแบบการศึกษาและการประเมินผล ▪ สะท้อนไตร่ตรองทบทวนตนเองเกี่ยวกับประสบการณ์ในงานพัฒนาชุมชน ▪ Pre-Test 	บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อประกอบการสอน)	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)	อาจารย์ประจำวิชา
ครั้งที่ 2 วันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ.2566 เวลา 13.30-16.30 น.	แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา What is development? And Why community development studies? <ul style="list-style-type: none"> ▪ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา ▪ ประวัติศาสตร์ของทฤษฎีการพัฒนา 	บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน (จากบทเรียนและสื่อประกอบการสอน) Reflection ครั้งที่ 1	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)	อาจารย์ประจำวิชา
ครั้งที่ 3 วันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ.2566 เวลา 13.30-16.30 น.	บริบทที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา <ul style="list-style-type: none"> ▪ นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน ▪ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ▪ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 	บรรยาย อภิปรายกลุ่ม ยกตัวอย่างกรณี โครงการพัฒนาชุมชน ที่มีผลกระทบต่อชุมชน	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)	อาจารย์ประจำวิชา

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนรู้ สอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ สถานการณ์แนวโน้มและทิศทางการพัฒนาของสังคมไทย วิเคราะห์ประวัติศาสตร์ภาพรวมการพัฒนาประเทศไทย(เน้นเรื่องผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาประเทศที่มุ่งเน้นการสร้างความสำเร็จเติบโตด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก) ▪ ปัญหาความอ่อนแอของชุมชนในสังคมไทย ▪ ปัญหาความเสื่อมถอยของภูมิปัญญาท้องถิ่น ▪ ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรในท้องถิ่น 			
<p>ครั้งที่ 4 วันที่ 6 กันยายน พ.ศ.2566 เวลา 13.30-16.30 น.</p>	<p>แนวคิดชุมชนและความเป็นชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ความหมายของชุมชนและความเป็นชุมชน ▪ ประเภทของชุมชนคุณลักษณะของชุมชนในมิติต่างๆ ▪ องค์ประกอบของชุมชน ▪ โครงสร้างของชุมชน ▪ อุดมการณ์ว่าด้วยคนและชุมชนที่ดี 	<p>บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความเห็น ร่วมกัน (จากบทเรียน และสื่อประกอบการ สอน)</p>	<p>ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)</p>	<p>อาจารย์ประจำวิชา</p>
<p>ครั้งที่ 5 วันที่ 13 กันยายน พ.ศ.2566 เวลา 13.30-16.30 น.</p>	<p>แนวคิดว่าการพัฒนาชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ วิวัฒนาการการพัฒนาชุมชน ▪ ความหมายของการพัฒนาชุมชน ▪ ปรัชญาของการพัฒนาชุมชน ▪ หลักการพัฒนาชุมชน ▪ วิธีการพัฒนาชุมชน ▪ มิติการพัฒนาชุมชน 	<p>บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความเห็น ร่วมกัน (จากบทเรียน และสื่อประกอบการ สอน) Reflection ครั้งที่ 2</p>	<p>ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)</p>	<p>อาจารย์ประจำวิชา</p>
<p>ครั้งที่ 6 วันที่ 20 กันยายน พ.ศ.2566 เวลา 13.30-16.30 น.</p>	<p>กระบวนทัศน์การพัฒนา : Paradigm of Development</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ แนวคิดการพัฒนาแบบทันสมัย / กระแสหลัก ▪ กระบวนทัศน์แนวคิดการพัฒนาแบบทางเลือก / กระแสทางเลือก ▪ กระบวนทัศน์แนวคิดการพัฒนาแบบใหม่ ▪ กระบวนทัศน์การพัฒนาแบบองค์รวม 	<p>บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความเห็น ร่วมกัน (จากบทเรียน และสื่อประกอบการ สอน)</p>	<p>ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)</p>	<p>อาจารย์ประจำวิชา</p>

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนรู้ สอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
	<ul style="list-style-type: none"> ผลกระทบของกระบวนทัศน์แบบแยกส่วน และกระบวนทัศน์แบบองค์รวมในการพัฒนาชุมชนต่างกระบวนทัศน์ 			
ครั้งที่ 7 วันที่ 27 กันยายน พ.ศ.2566 เวลา 13.30-16.30 น.	<p>การบริหารงานพัฒนาชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> ผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงในงานพัฒนาชุมชน การจัดองค์กรในงานพัฒนาชุมชน การสร้างทีมงาน องค์กร และเครือข่าย การประสานงานและการระดมความร่วมมือในงานพัฒนาชุมชน การสื่อสารในงานพัฒนาชุมชน <p>จิตวิทยาสังคมในงานพัฒนาชุมชน</p>	<p>บรรยาย</p> <p>อภิปราย</p> <p>แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน</p> <p>เตรียมการลงพื้นที่/ชุมชน /วางแผนการทำงานร่วมกัน</p>	<p>ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>ทักษะการสังเคราะห์</p> <p>ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)</p>	อาจารย์ประจำวิชา
ครั้งที่ 8 สอบกลางภาค วันพุธที่ 4 ตุลาคม พ.ศ.2566 เวลา 14.30 – 16.00 น.				
ครั้งที่ 9 วันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ.2566 เวลา 13.30-16.30 น.	<ul style="list-style-type: none"> แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน และทฤษฎีทางสังคมวิทยากับการพัฒนาชุมชน ทฤษฎีทางมานุษยวิทยากับการพัฒนาชุมชน เช่น ทฤษฎีนิเวศวิทยาวัฒนธรรม <p>ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมกับงานพัฒนาชุมชน</p>	<p>บรรยาย</p> <p>อภิปราย</p> <p>แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน</p> <p>เตรียมการลงพื้นที่/ชุมชน /วางแผนการทำงานร่วมกัน</p> <p>Reflection ครั้งที่ 3</p>	<p>ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>ทักษะการสังเคราะห์</p> <p>ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)</p>	อาจารย์ประจำวิชา
ครั้งที่ 10 วันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ.2566 เวลา 13.30-16.30 น.	<p>ทฤษฎีและกระบวนการเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมตามปรัชญา แนวคิด การพัฒนาแบบอิสระที่หลากหลายและแนวคิดการพัฒนาทางเลือก</p> <ul style="list-style-type: none"> Political Ecology and community development แนวคิดนิเวศวิทยาการเมืองกับงานพัฒนาชุมชน แนวคิดการพัฒนาสิ่งแวดล้อม แนวคิดการพัฒนาเชิงนิเวศน์ทัศน์ (Deep Ecology) ทฤษฎีศักยภาพชุมชน แนวคิดทุนทางสังคม (Social Capital Concept) 	<p>บรรยาย</p> <p>อภิปราย</p> <p>แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน</p> <p>เตรียมการลงพื้นที่/ชุมชน /วางแผนการทำงานร่วมกัน</p>	<p>ทักษะการวิเคราะห์</p> <p>ทักษะการสังเคราะห์</p> <p>ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)</p>	อาจารย์ประจำวิชา

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนรู้ สอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ แนวคิดการพึ่งตนเอง (Self-Reliance Concept) ▪ แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) ▪ แนวคิดการพัฒนาวัฒนธรรมชุมชน ▪ แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ▪ แนวคิดพุทธเศรษฐศาสตร์ 			
<p>ครั้งที่ 11 วันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ.2565 เวลา 13.30-16.30 น.</p>	<p>แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการเคลื่อนไหวของแนวคิดการพัฒนาในกระแสสังคมใหม่</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ แนวคิดบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี /ธรรมาภิบาล (Good Governance) ▪ แนวคิดหลังยุคสมัยใหม่/หลังสมัยใหม่ (Postmodernism) ▪ แนวคิดผู้ประกอบการเพื่อสังคม (Social Entrepreneur) ▪ แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) ▪ แนวคิดสวัสดิการชุมชน (Community Welfare) ▪ แนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ (Corporate Social Responsibility : CSR) 	<p>บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน เตรียมการลงพื้นที่/ชุมชน /วางแผนการทำงานร่วมกัน</p>		<p>อาจารย์ประจำวิชา</p>
<p>ครั้งที่ 12 วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ.2566 เวลา 13.30-16.30 น.</p>	<p>พลวัตแนวคิดและปฏิบัติการพัฒนาชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ การพัฒนาชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ▪ พื้นที่และจุดยืนการพัฒนาชุมชนในประเทศไทย <p>แนวโน้มการพัฒนาชุมชนในอนาคต</p>	<p>บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน เตรียมการลงพื้นที่/ชุมชน /วางแผนการทำงานร่วมกัน</p>	<p>ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)</p>	<p>อาจารย์ประจำวิชา</p>
<p>ครั้งที่ 13 วันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ.2566 เวลา 13.30-16.30 น.</p>	<p>พลวัตแนวคิดและปฏิบัติการพัฒนาชุมชนและทิศทางในการพัฒนาชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Co-creation and co-production ในงานพัฒนาชุมชน ▪ แนวคิดเรื่องการผสานพลัง (Synergy) ▪ การพัฒนาชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก 	<p>บรรยาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความเห็นร่วมกัน เตรียมการลงพื้นที่/ชุมชน /วางแผนการทำงานร่วมกัน Reflection ครั้งที่ 4</p>	<p>ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)</p>	<p>อาจารย์ประจำวิชา</p>

สัปดาห์ที่ / วัน/เดือน/ปี	หัวข้อ/รายละเอียด Items/content	กิจกรรมการเรียนการสอน/สื่อที่ใช้	ผลลัพธ์	ผู้สอน/วิทยากร
	<ul style="list-style-type: none"> พื้นที่ และจุดยืนการพัฒนาชุมชนในประเทศไทย แนวโน้มการพัฒนาชุมชนในอนาคต 			
ครั้งที่ 14 วันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ.2566 เวลา 13.30-16.30 น.	กระบวนการพัฒนาชุมชน <ul style="list-style-type: none"> การศึกษาชุมชนและการทำความเข้าใจชุมชนด้วยกระบวนการวิจัยชุมชน การวิเคราะห์และวินิจฉัยชุมชน การวางแผนงานและการออกแบบโครงการพัฒนาชุมชน การปฏิบัติการพัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วม การติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาชุมชน การถอนตัวและการออกจากชุมชน 	ศึกษาเรียนรู้ชุมชน (อาจารย์/นักศึกษาตามกลุ่มย่อย) นักศึกษาสรุปการปฏิบัติงานร่วมในชุมชน (ศึกษา/เรียนรู้ด้วยตัวเอง /กลุ่ม /เพิ่มเติม การศึกษาชุมชนด้วยตัวเอง)	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)	อาจารย์ประจำวิชา และวิทยากรรับเชิญ
ครั้งที่ 15-16 วันที่ 22-29 พฤศจิกายน พ.ศ.2566 เวลา 13.30-16.30 น.	ศึกษาดูงานนอกสถานที่และสรุปบทเรียนร่วมกันและสะท้อนไตร่ตรองตัวเองจากการวิเคราะห์/วิพากษ์การพัฒนาชุมชนในกรณีศึกษาที่นักศึกษาสนใจ	นำเสนองานกลุ่ม พร้อมรายงาน การศึกษา สรุปการเรียนรู้ร่วมกัน ในชั้นเรียน	ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการสื่อสาร (พูด/ฟัง/เขียน)	อาจารย์ประจำวิชา

8. การประเมินผลการเรียน

เกณฑ์การประเมินผลการเรียนจะพิจารณา การตัดเกรดอิงเกณฑ์ คะแนนเต็ม 100 คะแนน

ช่วงคะแนน	90 - 100	85 - 89	75 - 84	65 - 74	55 - 64	45 - 54	35 - 44	0 - 34
เกรด	A	B+	B	C+	C	D+	D	F

ทั้งนี้การตัดเกรดในรายวิชานี้ กำหนดเกณฑ์การให้เกรด A ได้ร้อยละ 15 ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมดที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชานั้น

9. การอุทธรณ์ของนักศึกษา

กรณีที่นักศึกษา มีความสงสัยเกี่ยวกับผลการประเมินในรายวิชาใดสามารถยื่นคำร้องขอดูกระดาษคำตอบ ตลอดจนดูคะแนนและวิธีการประเมินของอาจารย์แต่ละรายวิชาได้ภายใน 7 วันหลังประกาศผลการเรียน โดยสามารถเขียนยื่นคำร้องได้ที่ งานการศึกษาและกิจการนักศึกษา ชั้น 2 คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

10. เอกสารอ้างอิงประกอบการเรียนการสอน

10.1 ตำราและเอกสารหลัก Required textbooks and materials

- ปารีชาติ วลัยเสถียร. (2551) พลวัตของแนวคิดและปฏิบัติการพัฒนาชุมชน. ใน วารสารพัฒนาสังคมและชุมชน ปีที่ ฉบับที่ มกราคม-มิถุนายน 255 ภาควิชาการพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (หน้า 29-54).
- ปารีชาติ วลัยเสถียร. (2553) กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- วรุณี โรมรัตน์พันธ์. (2553) ทฤษฎีการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สายันต์ ไพรชาญิตร. (2550) การจัดการทรัพยากรทางโบราณคดีในงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : โครงการหนังสือโบราณคดีชุมชน. (บทที่ -3)

10.2 เอกสารอื่นๆ Other materials

- กนกวรรณ มโนรมย์. (2565). นิเวศวิทยาการเมืองแนวสตรีนิยม. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน). กรุงเทพฯ : สยามปริทัศน์.
- กนกวรรณ มโนรมย์. (2565). ภาววิทยาแม่น้ำโขง (Mekong Ontology): เชื้อน น้ำของ และ ผู้คน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สยาม.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2538) การพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชนโดยถ้อยมนุษย์เป็นศูนย์กลาง, กรุงเทพฯ: สามัคคีสาส์น.
- เก่งกิจ กิตติเรียงลาภ. (2562). Perspective ภาววิทยาแบบมุมมองนิยมและความเป็นซับซ้อน. กรุงเทพฯ: ILLUMINATIONS EDITIONS.
- โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์. (2558). ศาสตร์ อศาสตร์ มานุษยวิทยา ณ จุดเปลี่ยนทางภาววิทยา”. ใน ศาสตร์ อศาสตร์: เข้ามาข้างนอก ออกไปข้างใน. จันทน์ เจริญศรี, บก. กรุงเทพฯ: พารากราฟ.
- โกวิท พวงงาม. (2553). การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์จำกัด.
- จักรกริช สังขมณี. (2555). ชลกร : ประวัติศาสตร์สังคมว่าด้วยความรู้และการจัดการน้ำสมัยใหม่ในประเทศไทย. วารสารสังคมศาสตร์, 42(2): 93-115.
- เจริญ คัมภีร์ภาพ และคณะ. (2541) สารัตถะแห่งสิทธิชุมชน: หลักการและความเคลื่อนไหวเรื่องสิทธิมนุษยชนในทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : เครือข่ายสิทธิมนุษยชนไทย.
- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2553) การเป็นสมัยใหม่กับแนวคิดชุมชน. กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์สร้างสรรค์ จำกัด.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2543) วิสัยทัศน์ไทยในสังคมโลก: ปาฐกถาंना. เอกสารการสัมมนาโครงการปราชญ์เพื่อแผ่นดิน ครั้งที่ 2 เรื่อง ฐานปัญญาไทยในโลกสากล. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- บุญเทียน ทองประสาน. (นามแฝง)., (2537) แนวคิดวัฒนธรรมชุมชนในงานพัฒนา. กรุงเทพฯ : สภาคหอลีกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา.

- ประเวศ วะสี. (2538) ธรรมิกสังคมนิยม. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ และคณะ. (2533) วิธีวิทยาการศึกษาสังคมไทย: วิถีใหม่แห่งการพัฒนา, กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมองค์กรเอกชนไทย.
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2532) ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. (เอกสารคำสอนวิชา สค. 65 ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน สาขาการพัฒนาชุมชน คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2543) ท่ามกลางหม่อมมั่งกร ผุ่งห่านบิน และเสือเศรษฐกิจ: เศรษฐกิจไทย ทศวรรษ 2530 จากมุมมองของเทศและไทย ใน ฉัตรทิพย์ นาถสุภา และคณะ. สถานภาพไทย ศึกษาการสำรวจเชิงวิพากษ์. เชียงใหม่: ซิลค์วอร์ม บัค.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร. เศรษฐศาสตร์การเมืองของเศรษฐกิจเปิด: การพัฒนาของประเทศไทย ในวารสารพัฒนบริหารศาสตร์ ปีที่ 26 ฉบับที่ (มกราคม 2529) : -29.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตรและคริส เบเคอร์. (2542) เศรษฐกิจการเมืองไทยสมัยกรุงเทพฯ. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์ตรีสุนิ.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-12.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2538) พุทธธรรม : กฎธรรมชาติและคุณค่าสำหรับชีวิต. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2541) พุทธศาสนาในฐานะเป็นรากฐานของวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2542) การพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกมลคีมทอง. พิมพ์ครั้งที่ 6.
- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ. พระราชดำรัสในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ระหว่างปี พ.ศ. 2551-ปัจจุบัน.
- พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พุทธศักราช 2552.
- พิทยา ว่องกุล. (2543) ชุมชนแบบองค์รวมสมัยใหม่: รูปแบบสังคมบูรณาการ. ใน พลวัตวัฒนธรรมและเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น เอกสารชุดที่ 3 บทความประกอบการประชุมประจำปีว่าด้วยเรื่องชุมชน ครั้งที่ “ชุมชนไทยท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง”. วันที่ 30-3 พฤษภาคม พ.ศ. 2543.
- ยุค ศรีอาริยะ. (2544) วิเคราะห์ระบบโลกในสหัสวรรษใหม่. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิถีทรรศน์.
- แล ดิลกวิทยรัตน์. (2530) ทฤษฎีความด้อยพัฒนา. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (254) การพัฒนาชุมชนแบบจัดการ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี(พ.ศ. 2561– 2580). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.,(2543) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ : กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

- สุธี ประศาสน์เศรษฐ. (2546) “การวิเคราะห์เชิงระบบโลก” ใน ทฤษฎีและความรู้ในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิถีสัน.
- อภิชัย พันธเสน. (2539) พัฒนาชนบทไทย: สมุหทัยและมรรค แนวคิด ทฤษฎีและภาพรวมของการพัฒนา. กรุงเทพฯ : มูลนิธิภูมิปัญญา.
- อภิชัย พันธเสน. (2543) พุทธเศรษฐศาสตร์. เอกสารการสัมมนาโครงการปราชญ์เพื่อแผ่นดิน ครั้งที่ 2 เรื่อง ฐานปัญญาไทยในโลกสากล. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน กระทรวงศึกษาธิการ”.
- อานันท์ กาญจนพันธ์ (2544) วิธีคิดเชิงซ้อนในการวิจัยชุมชน : พลวัตและศักยภาพของชุมชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
- อานันท์ กาญจนพันธ์ (2544) มิติชุมชน : วิธีคิดท้องถิ่นว่าด้วยสิทธิ อำนาจ และการจัดการทรัพยากร. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อี.เอฟ. ชูเมกเกอร์ เขียน. สมบูรณ์ ศุภศิลป์ แปลและเรียบเรียง (2537) จิ๋วแต่แจ๋ว เศรษฐศาสตร์เชิงพุทธ : Small Is Beautiful ฉบับแปล กรุงเทพฯ : พิมพ์ครั้งที่ 3.
- Descola, P. (2013). *Beyond nature and culture*. (J. Lloyd, Trans). Chicago: University of Chicago Press.
- Ersoy, A. (2017). Conclusion: Reflections on contemporary debates in coproduction studies. In A. Ersoy (Ed.), *The Impact of Co-production: From Community Engagement to Social Justice* (pp.201-212). Bristol University Press.
- Escobar, A. (2012). *Encountering Development: The Making and Unmaking of the Third World*. Princeton: Princeton University Press.
- Heis, A., & Chayan, V. (2020). Thai Baan methodology and transdisciplinarity as collaborative research practices. *Common ground and divergent directions*. *Austrian Journal of SouthEast Asian Studies*, 13(2), 211-228.
- Jarepanit, T. (2022). The rural constitution for sustainable Thai rural community development. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 43(3), 669–676.
- Marks, D., & Louis, L. (2016) . Disaster governance and the scalar politics of incomplete decentralization: Fragmented and contested responses to the 2011 floods in Central Thailand. *Habitat international*, 52 (March 2016), 57-66.
- Middleton, C., Wittayapak, C., Sangkhamanee, J. S., & Panyagaew, W. P. (2015). The Unfolding Multifold Development of Contemporary Southeast Asia. *Thammasat Review*, 16(1), 1–9.
- Ostrom, E. (1990). *Governing the commons: The evolution of institutions for collective action*. Cambridge University Press.
- Rigg, J. (2019). *More than Rural: Textures of Thailand’s Agrarian Transformation*. University of Hawai’i Press.
- Surimas, T. & Middleton, C. (2022). Ontological Politics of the Resource Frontier: A Hydrosocial Analysis of the Mekong River in Northern Thailand. in *Extracting Development: Contested Resource Frontiers in Mainland Southeast Asia*, edited by

Oliver Tappe and Simon Rowedder. Singapore: ISEAS Publishing, Yusof Ishak Institute.

- Vanleene D, Voets J., & Verschuere, B. (2018). The co-production of a community: Engaging citizens in derelict neighbourhoods. *Voluntas*, 29(1), 201–221.